

ВІДГУК
офіційного опонента - кандидата юридичних наук
Косиці Ольги Олексіївни
на дисертацію Янішевської Катерини Дмитрівни
«Правовий статус податкового агента як суб'єкта фінансового права»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Норми національного законодавства неоднозначно визначають статус податкового агента, а існуючі наукові підходи до розуміння статусу податкового агента є суперечливими. В той же час податковий агент відіграє важливу роль в адмініструванні податків і зборів. Вищевказане свідчить про важливість комплексного дослідження статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права, необхідність вдосконалення та оновлення інституту податкового агента, що в свою чергу сприятиме вирішенню ряду існуючих проблем у податковій сфері, серед яких відсутність партнерських відносин між податковим агентом та органами Державної фіскальної служби України, притягнення його до юридичної відповідальності. Все це зумовлює актуальність дисертаційного дослідження Янішевської Катерини Дмитрівни.

Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження має ознаки наукової новизни та практичної значущості. Зокрема, наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що за характером розглянутих питань дисертація є однією із перших спроб комплексного дослідження правового статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права.

Автором вперше надано визначення фінансово-правового статусу податкового агента як: визначеного нормами становища податкового агента як суб'єкта фінансового права, яке характеризує межі та прояви його правосуб'єктності у сфері фінансових правовідносин, що знаходить свій вияв у здатності податкового агента бути носієм прав та обов'язків та здійснювати їх у сфері фінансової діяльності, а також нести відповідальність за власні дії чи

бездіяльність у вказаній сфері. Крім того дисертантом запропоноване авторське розуміння поняття «принципи діяльності податкового агента».

Дисертантом сформульовано концептуально нові наукові положення та висновки, що мають важливе теоретичне і практичне значення, зокрема: вперше обґрунтовано доцільність запровадження медіації як нового прогресивного способу вирішення спорів між податковим агентом і органом Державної фіскальної служби України (підрозділ 3.1.), набули подальшого розвитку наукові положення щодо історико-правових періодів розвитку та становлення інституту податкового агента в Україні (підрозділ 1.1.) та видів юридичної відповідальності податкового агента в Україні, серед яких фінансова, адміністративна та кримінальна відповідальність (підрозділ 2.3.).

Вказане є безперечним свідченням новизни наукових досліджень. Варто також зазначити, що дисертантом не лише проаналізовано законодавство, що визначає окремі аспекти статусу податкового агента, але й запропоновано напрямки його вдосконалення. Отже, тема наукового дослідження Янішевської Катерини Дмитрівни зважаючи на потреби адміністративно-правової науки містить нові висновки, положення та рекомендації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Стратегічного плану розвитку Державної фіскальної служби України на 2015–2018 роки, затвердженого Наказом Державної фіскальної служби України від 12.02.2015 р. № 80, науково-дослідної теми навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства» (номер державної реєстрації 0114V001904), Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року.

Наукові положення, рекомендації та висновки дисертаційного дослідження, проведеного Янішевською Катериною Дмитрівною, мають достатній рівень обґрунтованості і достовірності, оскільки для їх

формулювання дисертантом використано зарубіжний досвід визначення правового статусу податкового агента та можливості його використання в Україні. У ході виконання дослідження автором проаналізовано та використано значний масив загальнонаукової та спеціальної літератури, нормативних актів (всього 274 джерела).

Отримані дисертантом висновки та пропозиції обумовлені правильною постановкою мети та завдань дисертаційної роботи, а також чітким визначенням об'єкта та предмета дослідження. Для досягнення мети і завдань дослідження автором використано достатню кількість як загальнонаукових так і спеціальних методів пізнання.

Структура дослідження. Дисертаційне дослідження складається з трьох розділів, кожен з яких як і праця загалом оформлені відповідно до вимог, що до них пред'являються.

Перший розділ дисертації присвячено теоретико-правовій характеристиці податкового агента як суб'єкта фінансового права. Дисертант визначає основні етапи становлення інституту податкового агента в законодавстві України, визначає місце податкового агента у системі суб'єктів права, з'ясовує принципи діяльності податкового агента.

У другому розділі дисертаційного дослідження дисертант досліджує юридичну природу правового статусу податкового агента як суб'єкта фінансового права та зосереджує увагу на характеристиці видів юридичної відповідальності податкового агента.

Третій розділ дисертації цілком доцільно автор відводить питанню взаємодії податкового агента з органами Державної фіскальної служби України, дослідженню зарубіжного досвіду визначення статусу податкового агента та визначення можливості його впровадження в Україні. Дисертант не лише визначає основні недоліки національного законодавства, що регламентує статус податкового агента, але й пропонує внести конкретні зміни та доповнення до Податкового кодексу України.

Вище вказане підтверджує цілісний, системний характер наукового дослідження Янішевської Катерини Дмитрівни та загалом належний рівень зроблених ним наукових узагальнень, висновків, пропозицій та рекомендацій.

Повнота викладення матеріалів в публікаціях. Основні положення, висновки та рекомендації, здійсненого здобувачем дослідження, викладені у шістнадцяти наукових публікаціях (шість з них – опубліковані у фахових виданнях з юридичних наук, одна публікація – у закордонному фаховому виданні з юридичних наук), що свідчить про повноту викладу матеріалів проведеної роботи в друкованих працях. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Оцінюючи належним чином зміст дисертаційного дослідження, вважаємо необхідним надати ряд зауважень щодо положень роботи, які потребують уточнення. Крім того, окремі зауваження стосуються спірних питань і потребують від дисертанта, як вбачається, додаткової аргументації, а саме:

- у підрозділі 2.2. «Права і обов'язки податкового агента як суб'єкта фінансового права» дисертант розглядає права і обов'язки податкового агента та здійснює власну спробу їх класифікації. Робота значно виграла б, якби дисертант виділив в окрему групу права податкового агента, які виникають у нього у зв'язку з проведенням контролюючими органами податкових перевірок (с. 110). Зокрема, право податкового агента ознайомлюватися та отримувати акти (довідки) перевірок можна віднести до інформаційних прав, а право податкового агента оскаржувати рішення, дії, бездіяльність посадових осіб в адміністративному або судовому порядку до права на захист. У випадку віднесення права податкових агентів на звернення до захисних прав податкових агентів (с. 118), його краще сформулювати як звернення щодо неправомірних дій або бездіяльності, можливих корупційних правопорушень у сфері службової діяльності з боку конкретних посадових осіб структурних підрозділів Державної фіскальної служби України та її територіальних органів. Втім, право на податкову консультацію, на нашу думку, є інформаційним правом, а право оскаржувати в порядку, встановленому

Податковим кодексом України, індивідуальну та/або узагальнюючу податкові консультації є захисним правом податкових агентів;

- у підрозділі 3.1. «Взаємодія між податковим агентом та Державною фіскальною службою України» не в повній мірі зрозумілою видається теза, що більш доцільним є впровадження процедури медіації для вирішення податкових спорів на добровільній основі, ніж створення такого інституту на засадах обов'язковості (с. 176). Дослідник зазначає, що будь-якому разі медіаторами мають бути особи, які не мають ніякого відношення ні до платника податків чи податкового агента, ні до органів ДФС України, оскільки лише за дотримання таких умов можна забезпечити дійсно неупереджений розгляд спору, за якого у його сторін не буде сумнівів щодо незалежності медіатора. Але виникає доречне питання, хто буде оплачувати послуги «професійних» та «незалежних» медіаторів? Та чи зацікавлена держава у витрачанні додаткових бюджетних коштів на вирішення податкових спорів, якщо законом передбачено їх вирішення в адміністративному та судовому порядку;

- дисертант, досліджуючи питання взаємодії податкового агента та органу Державної фіскальної служби України (підрозділ 3.1.), виділяє види та форми взаємодії між вказаними суб'єктами (с. 201-202), однак поза увагою дисертанта залишається питання його правового зв'язку із платником податків, де податковий агент виступає суб'єктом трудових, цивільно-правових, договірних та головне фінансових (грошових) взаємовідносин;

- конкретизації потребує пропозиція дисертанта про доцільність внесення змін до ст. 163-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо підвищення розміру стягнення передбаченого санкцією норми цієї статті (с. 201). Зокрема, якщо розмір стягнення передбачений санкцією цієї статті є недостатнім, то виникає питання який розмір стягнення (сума штрафу) буде максимально ефективним з точки зору дисертанта, що, на нашу думку, потребує більш ґрунтовного пояснення. Ймовірно санкція вказаної статті має бути більш відповідною фінансово-правових санкціям. Втім, наведені зауваження не впливають на загальне позитивне враження

від рецензованої роботи. Вони мають на меті лише акцентувати увагу автора на окремих її дискусійних моментах.

Висновок. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, викладено в опублікованих автором працях у фахових виданнях. Автореферат дисертації відповідає її змісту та відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Дисертаційне дослідження «Правовий статус податкового агента як суб'єкта фінансового права» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Янішевська Катерина Дмитрівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

Старший викладач кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
Київського національного
торговельно-економічного університету,
кандидат юридичних наук

О.О. Косиця

Косиця О.О. засвідчую
підпис
Місць